משביעין אותו. לשאינו מודה במקצת: **נימא מיגו.** דמעיז פניו לכפור הכל ולא נתמתמוטי בעי ומשום דשבועה: **שניהם נשבעים.** גבי חנוני על פנקסו וקשה לי אמאי שנקה למתני' דשבועות[1] ומייתי לה מברייתא: **נימא מיגו.** כיון דחד מיניהו ודאי חשיד אממונא: **שלש שבועות משביעין אותו.** לשומר חנם שטוענ נגנבה: **שלא שלחתי בה יד.** לעשות מלאכתי דאי שלח בה יד הוי גזלן עליה ומיחייב באונסיה ואפילו נאנסה ברשותיה היא קיימא ודידיה היא: **נימא.** גבי שבועה שאינה ברשותי מיגו דחשיד אממונא שמא ברשותיה הוא וכופר בה חשיד נמי לשבועתא: **אביי אמר.** טעמא דמתני' לאו כדר' יוחנן דאי הוה חשיד לן אהולך ותוקף בטלית חבירו חנם הוה לן חשוד לשבועה אלא חיישינן שמא מלוה ישנה יש לו עליו על זה ומכיר בו ששכחה וכפור בו והולך ותוקף בטליתו ונשבע שיש לו בה דמי חליה וטלית זו שלו דהא אפי' גילמא דעל כתפיה שעדיד ליה: **אי הכי.** אמאי רמו עליה שבועה כיון דאי לא הוי עליה לא הוי חפים בה: **נשקלה בלא שבועה.** לגבות מלוה שלו: **ולא פרשי מספק ממונא.** אבל חודאי דממונא פרשי ומאן דלא פרש חשיד נמי לשבועתא: **תקפה אחד.** הוליאה מיד חבירו בחזקה והרי כולה בידו קודם שנשבעו: **יולאה מתחת ידו של אחד מהם.** יולאה[2] (לבדו) לפני ב"ד מתחת יד האחד שהוא לבדו אחוז בה ולא חבירו: **הרואים.** בעדים: **רדקתני.** שזה לבדו אחוז בה ובא: **אלא לאו כו'.** וכדאוקמינן דשמיק ולבסוף לווח: **אפי' לסומכוס כו'.** כלומר ואליבא דסומכוס דמיקל בחלוקה ולא מצריך אפי' שבועה אינטריך לאשמועינן דבכה"ג מודי סומכוס דאפי' בשבועה לא שקיל דהא לאו ממון המוטל בספק הוא: **דסרכא לאו כלום היא.** ואין שור שהוא לפניך ולא דמי לנמצא עוברה בגלה (ב"ק דף מו.): **ואם"ל.** בשאילתא לפשוט דמוליאין אותה מידו ויחלוקו: **הקדישה.** בלא תקפה: **אינה מקודשת.** דלא אליס הקדישה מתקפה: **הא לא תקפה.** ואין יכול להקדישה:

מסותא

ואלא הא דאמר רב נחמן משביעין אותו שבועת היסת נימא מיגו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא ותו הא דתני רבי חייא שניהם נשבעין ונוטלין מבעה"ב נימא מיגו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא ותו הא דאמר רב ששת אשלש שבועות משביעין אותו שבועה שלא פשעתי בה שבועה שלא שלחתי בה יד שבועה שאינה ברשותי נימא מיגו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא אלא לא אמרינן מיגו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא אביי אמר חיישינן שמא מלוה ישנה יש לו עליו אי הכי נשקול בלא שבועה אלא חיישינן שמא ספק מלוה ישנה יש לו עליו ולאו אמרינן תפים ממונא מספיקא משתבע נמי מספק אמר רב ששת בריה דרב אידי פרשי אינשי מספק שבועה ולא פרשי מספק ממונא מאי טעמא ממון איתיה בחזרה שבועה ליתיה בחזרה: בעי ר' זירא תקפה אחד בפנינו מהו היכי דמי אי דשתיק אודויי אודי ליה ואי דקא צווח מאי הוה ליה למעבד לא צריכא דשתיק מעיקרא והדר צווח מאי מדאשתיק אודויי אודי ליה או דלמא כיון דקא צווח השתא איגלאי מילתא דהאי דשתיק מעיקרא סבר הא קא חזו ליה רבנן אמר רב נחמן ת"ש בד"א ששניהם אדוקין בה אבל היתה טלית יוצאת מתחת ידו של אחד מהן המוציא מחבירו עליו הראיה היכי דמי אי נימא כדקתני פשיטא [א] אלא שתקפה אחד בפנינו לא הכא במאי עסקינן כגון דאתו לקמן כדתפיסו לה תרוייהו ואמרינן להו זילו פלוגו ונפקו והדר אתו כי תפים לה חד מינייהו האי אמר אודויי אודי לי והאי אמר בדמי אגרתי ניהליה דאמרינן ליה עד השתא חשדת ליה בגזלן והשתא מוגרת ליה בלא סהדי ואיבעית אימא כדקתני דאתו לקמן כי תפים לה חד מינייהו ואידך מסרך בה סרוכי ואפילו לסומכוס דאמר ממון המוטל בספק חולקין בלא שבועה מודה סומכוס דסרכא לאו כלום היא אם תמצי לומר תקפה אחד בפנינו מוציאין אותה מידו הקדישה אינה מקודשת אם תמצי לומר תקפה אחד בפנינו אין מוציאין אותה מידו הקדישה בלא תקפה מהו כיון דאמר מר אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט דמי כמאן דתקפה דמי או דלמא השתא מיהא הא לא תקפה וכתיב ואיש כי יקדיש את ביתו קדש וגו' מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו לאפוקי האי דלא ברשותו ת"ש דההיא

מסותא

אלא הא דאמר רב נחמן. מימה הא הכא נמי משתמיט וי"ל דרב נחמן מחייב שבועת היסת אפי' היכא שמודעו ואמר זה החפץ שהוא בידך שלי הוא ולא שייך אישתמוטי וכן פי' רב האי גאון שמשביעין שבועת היסת אקרקעות אע"ג דלא שייך בהו אישתמוטי וקשה דבפ' שבועת הדיינים (דף מ: ושם ד"ה אישתמוטי) משמע דלא מחייב שבועת היסת אלא משום אישתמוטי דקא פריך אדרבה אין אדם מעיז ומשני דמשתמיט וי"ל כיון דבשאינו בעין משתמיט אף כשהוא בעין לא פלוג רבנן אי נמי אקושיא דר' חייא סמיך: **דתני ר' חייא.** הקשה רש"י אמאי לא מייתי מתני' דשבועות וי"ל דע"י ר' חייא שנאה רבי כדמוכח התם (דף מז.):

שבועה שלא שלחתי בה יד. פרש"י דאם שלח בה יד אפילו נאנסה חייב ואף על פי דמשהחזירה פטור כדקתני בהמפקיד (לקמן דף פ"ג) מ"מ שמא נאנסה קודם שהחזירה אבל קשה משלהי האומנין (לקמן דף פג.) דקאמר ונשבר או נשבה אין רואה הא יש רואה יביא ראיה ויפטר והא שמא שלח בה יד וי"ל שיפטר משבועה שנאנסה אף ישבע שלא שלח בה יד אי נמי שלא שלחתי בה יד אינו נשבע אלא ע"י גלגול שבועה שלא פשעתי בה וכשיש רואה שנאנסה פטור לגמרי ור"ת מפרש אפי' ע"י גלגול לא ישבע היכא שהיא מתה בפנינו דאין מגלגלין אלא בדבר הדומה לגמה י"ל ששלח בו יד לדוקא בשומפין שחלקו ונתחייב שבועה ממקום אחר מגלגלין משום דמורי היתרא ושבועה שלא שלחתי בה יד מפרש ר"ת שלא אכלה דאינו בכלל שבועה שלא פשע בה ושאינה ברשותו:

ספק מלוה ישנה יש לו עליו. והיא דמשביעין אותו ג' שבועות ודשניהם נשבעין ונוטלין נמי חיישינן שמא מלוה ישנה יש לו עליו ולכך אין לפוטרו בלא שבועה וגם לא יטול בלא שבועה אבל בגזלן ודאי וכופר בספקדון אין להכשיר מטעם שמא ספק מלוה ישנה יש לו עליו:

ממון אפשר בחזרה. אם לא יזכור יחזיר ולא יעכבנו מספק אבל אין לפרש אם יזכור שאינו חייב לו יחזיר אבל אם לא יזכור יעכבנו אע"פ שיודע שלא יזכור עוד דא"כ גם מספק שבועה לא יפרוש:

אגרת ליה בלא סהדי. ואינו נאמן במיגו דאי בעי אמר תקפה ממני דמיגו במקום עדים הוא:

הקדישה בלא תקפה מהו. ומיירי נמי כגון ששתק בשעה שהקדים ולבסוף כשאלה הגזבר לוח ומבעיא ליה כיון דאמירתו לגבוה כו' הוה הקדש כתקפה דכיון ששתק אודויי אודי ליה והוה הקדש ולא דמי לגזל ולא נחייאשו הבעלים דשניהם אין יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו דכיון דאודי ליה הוי כפקדון שיש לו ביד אחרים דיכול להקדיש כדמוכח בהמוכר את הספינה (ב"מ דף פח.) גבי ההוא דאיתי קרי כו' דאי לא קייני דמייהו הוי קדושת או דלמא הקדש לא הוי כתקיפה דלמה יצווח בשביל דברין ומייתי מהאיש מסותא דהקדיש חד ושתק אידך ומסקנא דלא הוי הקדש אלא שמיקנו אינו בהודאה: [1]**והא** הכא דבי תקפה בהן כו'. נראה דהכי מיבעי ליה בתמוהא כיון דמקרקעי היא והוה דינא כל דאליס גבר וכיון דאם תקפה האחד והקדישה כשהיא בידו מתמתא תו לא פקע אפי' חזר חבירו ותקפה ממנו כי הקדישה בלא תקפה נמי הוי הקדש או דלמא כיון דאפי' גבר האחד אם יכול השני לחזור ולתוקפה ממנו זוכה ה"ה הקדיש בלא תקפה לא יחול הקדש כלל כיון דחבירו אם תקפה היה זוכה דלא אליס הקדש מתקיפה והשתא אייתי והא הכא אם תקפה

---

[1] א מיי' פ"ו מהל' שלנה ופקדון הלכה ו סמג עשין פח טוש"ע מ"מ סי' (רלו סעיף ח ופי') ולה סעיף ב:

כט ב טוש"ע מ"מ סי' לב סעיף ג:

ל ג ד מיי' פ"ט מהל' טוען ונטען הלכה יג ועי' בהשגות ונמ"מ טור ש"ע מ"מ סי' קלח סעי' מ:

לא ה מיי' שם הל' יא טוש"ע שם סעיף ה:

לב ו מיי' שם הל' יב טוש"ע שם סעיף ז:

לג ז מיי' פ"ע מהלכות מכירה הל' ו סמג עשין פב טוש"ע י"ד סי' רנח סעיף יג:

לד ח מיי' פ"ו מהל' ערכין הל' כב סמג עשין קלב טוש"ע שם סעיף ז:

מסורת השס

[1] שבועות מ: [לעיל ה.], ב) שבועות מז:, ג) ב"ק קז: ע"ש, ד) [לעיל ב: וש"נ], ה) ע"ז סב. ב"ב קלב: קידושין כח: מדרש כט: תמורה כט: [תוספ' קדושין פ"א תוספתא ב"ק פ"ד תוספתא ערכין פ"ד], ו) ע"ז סב. [ב"ק סח: ע"ש סט: חולין קלט. תמורה ט. כט: ערכין כא.], ז) [דף מד.], ח) [יבמ"ן מ"ו], ט) [חולי ל"ל דף מ: דסיינו בפלוגתא של ר' שמעאל ור"ע], י) [שיין לע"ב],

תורה אור השלם

ו וְאִישׁ כִּי יַקְדִּישׁ אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לַיהוָה וְהֶעֱרִיכוֹ הַכֹּהֵן בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כַּאֲשֶׁר יַעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן כֵּן יָקוּם:

ויקרא כז יד

הגהות הגר"א

[א] גמ' אלא שתקפה אחד בפנינו. נ"ב וכה"ג דאי בשמיק לא מהני רמיה. ריטב"א וטור (ועמ"ש רבינו במ"מ סי' קל"ח פ"ק ע"ו דלא כמ"ש הש"ך שם בדעת הטור):

מוסף רש"י

משביעין אותו שבועת היסת. לשון שומא, שמו חכמים עליו שבועה, כמו (שמואל ב כו) אם ה' הסיתך לי (שבועות מ:) שבועה שהסיתו חכמים לכך להסיתו להודות, וטעמא דמפרש בשבועות (שם) מזקה אין אדם עוטן אא"כ יש לו בידו (לעיל ה.). **שניהם נשבעים ונוטלים מבעל הבית.** לאמר ליה חנוני לא מהימנו לי פועלים בשבועה, אם האמנתיהו דלא אמרת לי בפהדי הב להו, וכן פועלין אמרי ליה לא מהימן לן חנוני בשבועה (שבועות מז:). **שלש שבועות** משביעין אותו. אם שומר חנם האומר נגנבה, שבועה שלא פשעתי בה. בשמירתו כשנגנבה, דאי פשע בה חייב לתשלום על כל דבר פשע (ב"ק קז:). **שבועה שלא שלחתי בה יד.** ליהנות בה קודם לכן דאם שלח בה יד קמה ליה ברשותיה, דנעשה גזלן עליה ומיחייב באונסין וכ"ש בגנייבה ואבידה (שם).

רבינו חננאל

והא דאמר רב נחמן ג' שבועות משביעין אותו כו' הוא בפ' הגחל קמא. ואסקי' פרשי אינשי מספק שבועה ולא פרשי מספק ממונא מאי טעמא ממון אפשר בחזרה. שבוע' לא אפשר בחזרה. בעי ר' זירא תקפה א' בפנינו מהו כו' ת"ש בד"א בששניהם אדוקין בה אבל אם היה יוצא מתחת ידי אחד המע"ה. ופשיטנא הכא במאי עסקינן דאתו לקמן שניהן אדוקין בה ואמרי' להו דינא הוא דפלגיתו לה ואזלו והדרי כי תפיס לה חד מנהון וטעין דאודי לי ואמר לי שקלא דידך היא. ואידך טעין אוגרתה ליה דאמרי' ליה עד השתא חשדת ליה בגזלן וטענת כולה דידי הוא ואתא הוא ותפיס בהדאי וטעין בה והשתא אמרת אוגרתה ליה בלא סהדי שקרא אנת. אי בעית תימא לעולם דאתו לקמן כי תפיס לה חד ואידך מסרך סרוכי דאמרי' אפילו סומכוס דאמר ממון המוטל בספק חולקין בלא שבועה מודה סומכוס דסרכא לאו כלום היא. אם תמצא לומר תקפה א' בפנינו מוציאין אותו מידו הקדישה אינה מקודשת. ואם תמצא לומר אין מוציאין אותה מידו הקדישה מקודשת. הקדישה בלא תקפה מהו מי אמרי' כיון דאמר מר אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט דמי כמאן דתקפה דמי או דלמא השתא מיהא הא לא תקפה. ת"ש דההיא

תקפה כהן מין מוליאין ולכך אפי' לא תקפה אסורין בגיזה ועבודה מספק משום דשמא יש לכהן חלק בו ולכך יכול לתוקפה אלמא אפי' לא תקפה אסיב כאילו תקפה כבר והקדישה בעודה בידו ודמי רבה דהתם אם תקפה כהן מוליאין מידו ואע"פ שאין לכהן בו כלום דאפי' כבר תקפה מוליאין מידו ואפי' הכי אסורין בגיזה ועבודה ועל כרחך משום דקדושה הבאה מאליה שאני וא"ת אמאי אין מוליאין מידו והלא הבעלים יאמרו ליתן לכהן אחר וי"ל במכירי כהונה [9] א"נ אינו יכול לתובעו רק עובדא הגאה שיש לו בו למ"ד עובדא הגאה ממון ומפרק הזרוע (חולין דף קלג.) דאמר בן לוי דחטף מתנתא פריצותא הוא משמע דאינו חייב לשלם אין דאיה דשמא מיירי כשאכלו דלאמרינן התם (דף קנ:) המזיק ממנות כהונה או אכלן פטור:

פוטר ממונו בממון כהן. [א] וכן הוא מסקנא דאם תקפה כהן מוליאין מידו תימה דבפ' השואל (לקמן דף קכ: ושם) ובפרק בית כור (ב"ב דף קה. ושם ד"ה אבל) גבי אחד שנכר מרחץ מוקי שמואל הא דאילוקו בגא בגמלא החדש אבל בגא בסוף החדש כולו לשוכר והא מסיק הכא דמוליאין מידו וי"ל דהתם נכנס היתר לכך מהניא תפיסתו אבל הכא לא בהיתר תפס כי אם בספק והא דאמרי' בפ"ב דכתובות (דף כ. ושם ד"ה ואוקי) שנים החתומים על השטר ובאו אחרים ואמרו אנוסים היו כו' אין נאמנים ומסיק דאוקי תרי בהדי תרי ואוקי ממונא בחזקת מריה ואין נאמנין דקאמר פרש"י דאם תפס המלוה לא מפקינן מיניה ל"ל שתפס קודם שבאו עדים לפסול השטר דהיינו קודם שנולד הספק ועי"ל דאין נאמנין דלא מקרעינן ליה ולא מגבינן ביה ולא לענין תפיסה: **ותשעה** לאו בר עשורי נינהו. דאין צריך לגרפו לגורן אחר דלא נתו לעולם לכלל שיין ומעשרן והן שלו הלכך ספק פדיון פטר חמור ביד ישראל נכנס לדיר עם שאר טלאים שלו להתעשר ואי נפקא בעשירי ליפוק: **ואי ס"ד.** יש לכהן לד זכייה בו נמצא זה אם יצא בעשירי פוטר ממונו בממונו של כהן: **למר.** רבה שהוא רבו: **אם כר מיוכח הוא.** אי האי גברא בר חיובא הוא לעשורי שפדיון זה לאו פדיון פטר חמור שלו הוא הרי יש לו י' טלאים וחייב לעשרן שפיר קמעשר: **אי לאו בר חיובא הוא.** שפדיון זה של כהן לא פטר ליה מידי דתשעה לאו בני עשורי ניהו: **לאו מילתא היא דאמרי.** דודאי מייעתא היא למר דאי הוה לד זכייה לכהן ביה מספק ואשמכח דכל הני טלאים ספק חייבים במעשר ספק אין חייבים מספיקא לא הוי צריך לעשורינהו [1] כדקאמרת לעשורי ממה נפשך דכל ספק חייב ספק פטור לאו בני עשורי ניהו ואפילו היכא דאיכא למימר ממה נפשך: **קפץ אחד מן המנויין כו'.** היה מעשר טלאים והתחיל למנות כשהיו יוצאים בפתח הדיר ועד שלא הגיע לעשרה קפץ אחד מן המנויין לתוך הדיר ואינו מכירו: **כולן פטורין.** בין אותן שיצאו בין אותן שבתוך הדיר ואפילו הן אלף. שיצאו פטורין [2] (שהם) מנין הראוי שכשמגיע היה המנין ראוי להשלים ובא לכלל מעשר ואמרינן בבכורות [3] והכא מייתינן לה מנין הראוי פוטר ואותן שבתוך הדיר פטורין משום זה המעורב דכל אשר יעבור תחת השבט אמר רחמנא [4] ולא שעבר כבר וכל אד מיניהו ספק כבר עבר הוא: **ואי ס"ד ספיקא.** דאיכא למימר ממה נפשך בני לעשורי שמא יעשה כתורה וכמצוה נעשרינהו להנך דבתוך הדיר ממה נפשך כל י' שיוצאין אם מעשר שלהן בר חיוב וכראוי הוא כגון שלא יצא אותו הקופץ לתוכן שפיר קא מעשר: **ואי לאו בר חיובא.** כגון אותן עשרה שיצא זה לתוכן ואין עשירי שלהן מעשר: **נפטרו.** מן המעשר: **במנין הראוי.** שכשמנה מ' ב' ג' היו בדיר טלאים הרבה שהיו ראוין להשלים ופוטרין מניינו: **דאמר רבא.** בבכורות (דף נט.): **מנין הראוי פוטר.** היה לו י' טלאים ומנה חמש ומת אחד מן שאינן מנוין המנוין פטורין ושאינן מנוין מצטרפין לגורן אחר שיולדו לו טלאים עד שיגיע זמן הגורן וילטרפם עם אלו אבל המנוין פטורין במנין הראוי. ויליף לה [5] מאשר יעבור [6] ולא שכבר עבר דמשעבר תחת השבט ולא עלה בידו לעשר שוב אינו מעבירו פעם אחרת כשיולדו לו טלאים לגרף עמהם: אלא

[6] מסותא דהוו מנצו עלה בי תרי האי אמר דידי הוא והאי אמר דידי הוא קם חד מינייהו אקדשה פרשי מינה רב חנניה ורב אושעיא וכולהו רבנן וא"ל רב אושעיא לרבה כי אזלת קמיה דרב חסדא לכפרי בעי מיניה כי אתא לסורא א"ל רב המנונא מתני' היא [7] ספק בכורות אחד [8] בכור אדם ואחד [9] בבור בהמה בין טהורים בין טמאים [10] המוציא מחבירו עליו הראיה ותני עלה [11] אסורים בגיזה ובעבודה והא הכא דאמר תקפו כהן [12] אין מוציאין אותו מידו דקתני המע"ה וכי לא תקפו אסורין בגיזה ובעבודה אמר ליה רבה קדושת בכור קאמרת לעולם אימא לך תקפו כהן מוציאין אותו מידו ואפילו הכי אסורים בגיזה ובעבודה דקדושה הבאה מאליה שאני אמר ליה רב חנניה לרבה תניא דמסייע לך [13] הספיקות נכנסין לדיר להתעשר ואי ס"ד תקפו כהן אין מוציאין אותו מידו אמאי נכנסין לדיר נמצא זה פוטר ממונו בממונו של כהן אמר ליה אביי אי משום הא לא תסייעיה למר הכא במאי עסקינן כגון דלית ליה אלא תשעה והוא דמה נפשך אי בר חיובא הוא שפיר קא מעשר אי לאו בר חיובא הוא תשעה לאו בר עשורי נינהו דהדר אמר אביי לאו מילתא היא דאמרי דספיקא לאו בר עשורי היא [14] דתנן [15] קפץ אחד מן המנויין לתוכן כולן פטורין ואי ס"ד ספיקא בעי עשורי לעשר ממה נפשך דאי בר חיובא הוא שפיר מעשר ואי לאו בר חיובא הוא נפטר במנין הראוי [16] דאמר [17] רבא [18] מנין הראוי פוטר אלא

חמוריס שנפלו לו מבית אבי אמו ישראל מפרים עליהם עשרה שיין ומעשרן והן שלו הלכך ספק פדיון פטר חמור ביד ישראל נכנס לדיר עם שאר טלאים שלו להתעשר ואי נפקא בעשירי ליפוק: **ואי ס"ד.** יש לכהן לד זכייה בו נמצא זה אם יצא בעשירי פוטר ממונו בממונו של כהן: **למר.** רבה שהוא רבו: **אם כר מיוכח הוא.** אי האי גברא בר חיובא הוא לעשורי שפדיון זה לאו פדיון פטר חמור שלו הוא הרי יש לו י' טלאים וחייב לעשרן שפיר קמעשר: **אי לאו בר חיובא הוא.** שפדיון זה של כהן לא פטר ליה מידי דתשעה לאו בני עשורי ניהו: **לאו מילתא היא דאמרי.** דודאי מייעתא היא למר דאי הוה לד זכייה לכהן ביה מספק ואשמכח דכל הני טלאים ספק חייבים במעשר ספק אין חייבים מספיקא לא הוי צריך לעשורינהו [1] כדקאמרת לעשורי ממה נפשך דכל ספק חייב ספק פטור לאו בני עשורי ניהו ואפילו היכא דאיכא למימר ממה נפשך: **קפץ אחד מן המנויין כו'.** היה מעשר טלאים והתחיל למנות כשהיו יוצאים בפתח הדיר ועד שלא הגיע לעשרה קפץ אחד מן המנויין לתוך הדיר ואינו מכירו: **כולן פטורין.** בין אותן שיצאו בין אותן שבתוך הדיר ואפילו הן אלף. שיצאו פטורין [2] (שהם) מנין הראוי שכשמגיע היה המנין ראוי להשלים ובא לכלל מעשר ואמרינן בבכורות [3] והכא מייתינן לה מנין הראוי פוטר ואותן שבתוך הדיר פטורין משום זה המעורב דכל אשר יעבור תחת השבט אמר רחמנא [4] ולא שעבר כבר וכל אד מיניהו ספק כבר עבר הוא: **ואי ס"ד ספיקא.** דאיכא למימר ממה נפשך בני לעשורי שמא יעשה כתורה וכמצוה נעשרינהו להנך דבתוך הדיר ממה נפשך כל י' שיוצאין אם מעשר שלהן בר חיוב וכראוי הוא כגון שלא יצא אותו הקופץ לתוכן שפיר קא מעשר: **ואי לאו בר חיובא.** כגון אותן עשרה שיצא זה לתוכן ואין עשירי שלהן מעשר: **נפטרו.** מן המעשר: **במנין הראוי.** שכשמנה מ' ב' ג' היו בדיר טלאים הרבה שהיו ראוין להשלים ופוטרין מניינו: **דאמר רבא.** בבכורות (דף נט.): **מנין הראוי פוטר.** היה לו י' טלאים ומנה חמש ומת אחד מן שאינן מנוין המנוין פטורין ושאינן מנוין מצטרפין לגורן אחר שיולדו לו טלאים עד שיגיע זמן הגורן וילטרפם עם אלו אבל המנוין פטורין במנין הראוי. ויליף לה [5] מאשר יעבור [6] ולא שכבר עבר דמשעבר תחת השבט ולא עלה בידו לעשר שוב אינו מעבירו פעם אחרת כשיולדו לו טלאים לגרף עמהם: אלא

ואחרי שלישי וכן כולן עד שיצאו התשעה אלו התשעה כולן המנין פטרן שאין אחד מהן נקרא עליו שם עשירי [6] בדיר נפטר היוצא מיד והיוצא עשירי הוא הקדוש וכיון שכל אחד שיצא מן הדיר נשאר בדיר הראוי להיות אע"פ שקודם יסקרו בסיקרא קפץ מתוך הדיר ויצא לחוץ ונתערב עם המנוין התשעה נפטרו במנין הראוי למעשר אע"פ שלא יצא אחריהן עשירי הואיל ובשעה שיצאו במניינם היה בדיר מי שיעבור עשירי תחת השבט היוצא

[1] אלי ל"ל הראוי להיות מעשר נפטר שיצא יכו'.

עין משפט נר מצוה

לה א מיי' פי"א מהל' כלכים יט סמג עשין קמד טוש"ע י"ד סי' שה סעיף יג ופעיף כ ופעיף כה:
לו ב מיי' שם פי"ב הל' כג ועי' בהשגות ובכ"מ ופי"ד מהל' בכורות הל' ז ופי"ה שם הל' ב סמג שם וסי' ריא טוש"ע י"ד סי' שכא סעיף י ופעיף יג יד טו יז יח סי' שטו סעיף ח:
לז ג מיי' פי"ח מהלכות מעילה הל' ח סמג לאוין שמ טוש"ע י"ד סי' שטו סעיף ח:
לח ד מיי' פ"ה מהל' בכורות הל' ג [וכ"כ הל"ה] סמג עשין ריח טוש"ע י"ד סי' שטו סעיף ח ופי"ש בהגה"ה:
לט ה מיי' פי"ח שם הלכה יד סמג עשין ריט:
מ ו מיי' שם הל' ח והל"ו סמג עשין שם:

מוסף רש"י

ספק בכורות כו' המוציא מחבירו עליו הראיה. כהן דבעי לאתוקי מיניה עליו להביא ראיה שהן בכורות, שלא הפילה נפל קודם לכן, ואי תפס להו כהן על הבעלים להביא ראיה דלאו בכיר הוא (נדרים יח.).
קפץ אחד מן המנויין לתוכן. אותן שכבר עברו בפתח הדיר שבטו, אע"פ שאינן עדיין מעושרין וכגון שמנה ומזר אחד מהן וקפץ לתוך הדיר דהמנויין הוין פטורין במנין הראוי כדמפרש בגמ' דאין יודע איזה הפטור לכך כל מה שבדיר פטורין (בכורות נח:) או: מאיתן עשרה שיצאו חוץ לפתח ונטל עשירי ונפטרו הם' וקפץ אחד מן הם' לתוך הדיר, כל אותן שבדיר פטורים אם אינו ניכר איזה הוא, דשמא יצא בעשירי והוא אינו ראוי לכך שכבר נפטר (שם מכת"י).

רבינו חננאל

מסותא דהוו מינצו עליה בי תרי כל חד אמר דידי הוא קם חד מינייהו אקדשה והוו פרשי מיניה רב חנינא ורב הושעיא וכולהו רבנן. ופשיט רב המנונא מהא דתנן ספק בכורות אחד בכור אדם ואחד בכור בהמה בין טהוריין בין טמאין המע"ה. ותני עלה אסורין בגיזה ובעבודה. והא הכא אילו תקפו כהן אין מוציאין אותה מידו דקתני המע"ה ואע"ג דלא תקפן אסורין בגיזה ועבודה ש"מ דכל היכא דאילו תקפן אין מוציאין אותה מידו הקדושה בלא תקפה מקודשת. ודחי לה רב' ואמר לעולם אימא לך אפי' תקפן כהן (אין) מוציאין אותה מידו ואפ"ה אסורין בגיזה ועבודה דקדושה הבאה מאליה היא ושאני מקדושה דמקדישין לה במילי. אמר ליה רב חנינא לרב' תניא דמסייעא לך שאם תקפן כהן מוציאין אותו מידו דתניא הספיקות נכנסין לדיר להתעשר יכו' ואמר ליה אביי הא לא מסייעא ליה הכא במאי עסקינן בדלית ליה אלא ט' ודה הספק דמה נפשך אי לא בכור הוא שפיר קא מעשר ואי בכור הוא בני ט' נינהו וט' לאו בני עשורי נינהו. ופשטינן לקמן דתני ספיקות לאו ספק בכורות הוא אלא ספק פטרי חמורים הן וכדרב נחמן דאמר בבכורות פ"א (דף יא) ישראל שיש לו י' פטרי

רבינו חננאל (המשך)

חמורים מעשרן והן שלו ישם פירשנו שמועה זו. והדר ביה אביי ואמר לאו [מילתא] היא דאמרי דכל ספק לאו בר עשורי הוא מדתנן קפץ א' מן המנוין לתוכן כולן פטורין פי' כיצד מעשרן מכניס צאנו לדיר ומוציאן אחד אחד במנין כדתנן כיצד מעשרן כונסן לדיר ועושה להן פתח קטן כדי שלא יוכלו שנים לצאת באחד ומונה בשבט א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' והיוצא עשירי סוקרו בסיקרא ואומר ה"ז מעשר. ואם קפץ מאותן שהן חוץ לדיר ונכנס לדיר ונתערב בצאן שבדיר שעדיין לא נתעשרו ואינם יודעים איזהו. נעשו אותן ספק ונפטרו כולן ואם נאמר כי דין הספיקות להתעשר ממה נפשך אמאי אין מעשרין גם (לאו) [להו] ממה נפשך נעשרינהו ואם יצא עשירי זולתי זה שקפץ מן המנין שפיר ואם זה שיצא עשירי הוא זה שקפץ שהוא פטור ואין הפטור פוטר את החייב נפטרו במנין הראוי פי' מנין הראוי כגון שיש לו עשר צאן בדיר ורצה לעשרן ופתח להם הפתח שיצאו ועשירי יסקרהו בסיקרא והתחיל לצאת אחד אחד והוא מונה מי שיצא בתחלה קורא אחד והיוצא אחריו מנאו שני

מסורת הש"ס

[1] [עי' תוס' מנחות עא: ד"ה ומתירין], [2] [טהרות פ"ד מי"ב נדרים יט.], [3] [עיקרו במשנה בכורות ט. ודרך הש"ס לקצר ממ"ש תוס' שוטה ד. ד"ה בינם], [4] [בכורות נח:], [5] שם נט., רש"ל, [6] [ד"ה ז.], [7] נ"ל מדקתמרי. [8] נ"ל מתוס. רש"ל, [9] [דף נט.], [10] [ויקרא כז], [11] [בכורות נט:], [12] [ויקרא כז], [13] [עי' תוס' חולין לה. ד"ה ספיקו], [14] [לה. ד"ה מ"ש דרבנן].

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאמר רבה מנין הראוי:

גליון הש"ס

גמ' המוציא מחבירו. עיין מה כה ע"א תוס' ד"ה גבי: תוס' ד"ה והא בי' א"נ א"י לתובעו. נראה שכן דעת רש"י בב"ק סו ע"א ד"ה עד שנבעו:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה פוטר וכ"ה מפקנא כו'. נ"ב וכ"ה ש"פ אבל הרמב"ם תולה וכתב הרשב"א דלמסקנא דמפרש ספיקות ספק פ"ח אין ראוי דבפ"ח לא זכה כהן ונשה כבר אתחזק בה הבעלים כו' (ועמ"ש רבינו ביו"ד סי' שט"ו ס"ק ב').

(א) תוס' ד"ה פוטר וכ"ה מפקנא כו'. נ"ב וכ"ה ש"פ אבל הרמב"ם תולה וכתב הרשב"א דלמסקנא דמפרש ספיקות ספק פ"ח אין ראוי דבפ"ח לא זכה כהן ונשה כבר אתחזק בה הבעלים כו' (ועמ"ש רבינו ביו"ד סי' שט"ו ס"ק ב').

(ב) [עי' תוס' מנחות עא: ד"ה ומתירין], (ג) [טהרות פ"ד מי"ב נדרים יט.], (ד) [עיקרו במשנה בכורות ט. ודרך הש"ס לקצר ממ"ש תוס' שוטה ד. ד"ה בינם], (ה) [דף ז.], (ו) נ"ל מדקתמרי. רש"ל, (ז) נ"ל מתוס. רש"ל, (ח) [דף נט.], (ט) [ויקרא כז], (י) [בכורות נט:], (כ) [ויקרא כז], (ל) [ויקרא כז], (מ) [עי' תוס' חולין לה. ד"ה ספיקו], (נ) [לה. ד"ה מ"ש דרבנן].

אלא מאי אית לך למימר. למה לא חייבוהו לעשר ממה נפשך: **עשירי ודאי.** הלריך הכתוב לעשר ולא הלריך לעשר את הספק וכל עשירי שבכאן ספק הן שאפי' יצא הפטור בחמישי שוב אין העשירי קרוי עשירי אלא תשיעי שהפטור אינו מן המנין: **מאי ספיקות.** דאמרן לעיל [1] הספיקות נכנסין לדיר להתעשר: **ספק פדיון פטר חמור.** טלה שהופרש על ספק פטר חמור שאפילו הוא פטר חמור ודאי אין בטלה זה של פדיון משום קדושה: **עשרה שיין.** לאפקועי איקוריייהו למאריי להו בעבודה: **עובדא הוה כי רב חסדא ורב חסדא כי רב הונא.** מעשה היה ובא לפני רב חסדא ורב חסדא הביאו לפני רב הונא: **שאינו יכול להוציאו כו'.** והאי נמי דחזינן ליה דאין יכול להוציאו בדיינין שאין לו ראיה בדבר אין הקדישו קדוש: **הא יכול להוציאו כו'.** בתמיה: **שאינה ברשותו.** והא אתא גזלה יכולין להוציאו בדיינין הוא: **במסותא מטלטלין.** כגון גיגית: **מקרקעי.** דכל היכא דאיתיה ברשות מריה קיימא דקרקע אינה נגזלת ושפיר פטיטנא מהא דאי הוה ליה לאיה עלה הקדישו הקדש: **בר מערבא.** מארץ ישראל: **מחוי ליה.** מראה באצבעותיו כלפי מעלה: **בברכשתא.** בגרדין שבשני ראשין שקורין ברניי"ש: **ש"מ.** מדקתני עד מקום שידו מגעת קנוי לו: **האי סודרא.** של קונה שקונין בו קנין: **כיון דתפים ביה.** מקנה שלש על שלש קריצא ביה ושלף איש נעלו ונתן לרעהו: **דכמאן דפסיק דמי.** וקנייה מקנה והמכר נקנה בו לגוקח. ודוקא נקט שלש על שלש דכלי בעינן דכתיב (רות ד) נעלו ובגיר משלש אצבעות נאו בגד הוא כדאשכחן גבי עומאה [2]: **גט בידה.** שנתנו לה: **ומשיחה.** שקשור בה בידו אם יש בה באותו חוט שיכול לנתקו לגט מידה ולהביאו אצלו: **אינה מגורשת.** אלמא לאו נתינה היא: **בריסות.** הבדלה שיהיו מובדלים זה מזה והרי אגודים הם בחוט זה: **אם היתה עליה מוזהבת.** כלומר אפילו היא מוזהבת חולקים: **פלוג הכי.** לרוחבה ויהא הזהב לאחד מהם: **קא משמע לן דא"ל כו' פלוג.** לאורכה: **שיש אדוקים בשטר.** המלוה והלוה: **שלך הוא ופרעתיו לך.** והחזרת לי ומתני נפל: **יתקיים השטר בחותמיו.** קס"ד דהכי קאמר אם השטר בשר שיקיימוהו חותמיו לומר כתב ידיהו הוא הרי הוא בחזקתו: **נפל השטר ליד הדיין.** משמע דהכי קאמר אם מצאו דיין לא יוציאו אותו עולמית מיד דיין ולקמן [3] פריך מאי שנא דיין מאיניש דעלמא: **וגבי ליה מלוה כוליה.** בתמיה: **במקויים.** שכתוב בו הנפק שיצא כגר בנ"ד והעידו עדים על חתימת ידן וכותבין הדיינין בו שטרא דנן נפק קדמנא ואסהידו פלוני ופלוני על חתימת ידייהו ואשכחנוהו וקיימנוהו כדחזי: **כולי עלמא ל"פ דיתלוקו.** דכי אמרינן דיתקיים השטר בחותמיו לא למגבי מלוה כולו קאמר אלא למגבי פלגיה. ופלוגתייהו כשאינו מקויים רבי סבר אף על פי שהלוה מודה ליה שכתב שטר זה ולוה לו מעות צריך המלוה לקיימו בחותמיו ואפילו השטר בידו נאמן הלוה לומר פרעתיך הכל זמן שאינו מקויים מאן קמשוי ליה שטרא לוה שמודה לו שכתבו הא אמר דפריע אבל משהשטר מוחזק על פי עדיו אין הלוה נאמן לומר פרעתי. הלכך זה שנראים מוחזקים אי מקיים ליה מלוה בעדות ומשוי ליה שטר מעליא אין הלוה נאמן באמירתו אלא על ידי חזקה זה שאדוק בו והרי הוא כשאר מלוה ופליג: **ואי לא לא פליג.** שאפילו כולו ביד המלוה נאמן הלוה לומר פרעתי:

מאי

ולא עשירי ספק. אין להקשות אינטריך קרא למעוטי ספיקא [1] כדפריך במסכת חולין (דף כב: ד"ה אינטריך):

מפריש עליהן עשרה שיין. תימה דנפ"ק דבכורות (דף יא.) (ופס) אמרי' דשם אחד פוטר כמה פטרי חמורים ומה לריך עשרה שיין ותו מאי קא משמע לן מתני' היא הספיקות נכנסים לדיר להתעשר ותו כיון דאמר מעשרן מה לריך להשמיענו דהן שלו פטיטא כיון דמעשרן דהן שלו דאילו היו של כהן לא היה מעשרן דהוו להו ללקוח דתנן (שם דף נה:) הלקוח והניתן לו במתנה פטור ואי קמ"ל דאע"ג דמעשרן עדיין הם שלו פטיטא דמעשר בהמה של בעלים הוא:

מחוי ר' אבהו והשאר בשבועה.

[א] נראה דלא גרסי' והשאר דלמה בהמה שידו מגעת ישבע כיון דתקנה השבועה שלא יהא אדם הולך ותוקף מטעם זה ישבע אף בהמה שהוא תופס ומכל מקום שפיר מוכח בסמוך דנקנין מאי דתפיס כמאן דפסיק דמי כיון דהכא לאחר שבועה בטל כל מה שהוא תופס אפילו יותר ממתנה והשבועה היא בשביל הטענה ומפני התקנה: **אם** יכול לנתקו. נראה דאם היתה ידה פתוחה בשעת שנתן גט לידה ונשארה המשיחה בידו וקפלה ידה בחוזק שאם מושך המשיחה לא יוכל להביאו אצלו שאינה מגורשת שהרי כשנתן בידה קודם שקפלה ידה היה יכול להביאו אצלו והקפילה לא עשה הוא אלא היא והוה כטלי גיטך מעל גבי קרקע דאינה מגורשת דלא קרינן ביה ונתן בידה והכא דקאמר אם אינו יכול להביאו אצלו דמגורשת כגון שהיתה ידה קפולה והוא תחב בידה כל כך בחוזק שאם ימשוך המשיחה לא יביא הגט אצלו ור"ת [4] (נמי) פירש אם הגט כבד כל כך שאם רולה למשוך הגט אינו מנתק המשיחה מגורשת ומיירי בידה פתוחה ולא קפלה ולא עשתה שום דבר:

מאי

אלא מאי אית לך למימר [5] עשירי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק הכא נמי עשירי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק א"ל רב אחא מדפתי לרבינא מאי ספיקות אילימא ספק בכורות [1] יהיה קדש אמר רחמנא ולא שכבר קדוש אלא ספק פדיון פטר חמור וכדרב נחמן [2] דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [3] ישראל שיש לו עשרה ספק פטרי חמור בתוך ביתו מפריש עליהן עשרה שיין ומעשרן והן שלו מאי הוי עלה דמסותא ת"ש דא"ר חייא בר אבין הוה עובדא בי רב חסדא ורב חסדא בי רב הונא ופשטה מהא דאמר רב נחמן כל ממון שאין יכול להוציאו בדיינין הקדישו אינו קדוש הא יכול להוציאו בדיינין הקדישו קדוש אע"ג דלא אפקיה [4] והאמר ר' יוחנן [5] גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינם יכולין להקדישו זה לפי שאינה שלו וזה לפי שאינה ברשותו מי סברת במסותא מטלטלין עסקינן [6] במסותא מקרקעי עסקינן דכי יכול להוציאה בדיינין ברשותיה קיימא תני רב תחליפא בר מערבא קמיה דר' אבהו [7] שנים אדוקים בטלית זה נוטל עד מקום שידו מגעת וזה נוטל עד מקום שידו מגעת והשאר חולקין בשוה מחוי ליה רבי אבהו [8] ובשבועה אלא מתניתין דקתני דפלגי בהדדי ולא קתני זה נוטל עד מקום שידו מגעת היכי משכחת לה אמר רב פפא [9] דתפיסי בכרכשתא אמר רב משרשיא ש"מ [10] האי סודרא כיון דתפים ביה שלש על שלש קרינן ביה [2] ונתן לרעהו דכמאן דפסיק דמי וקני ומאי שנא מדרב חסדא [3] דאמר רב חסדא [11] גט בידה ומשיחה בידו אם יכול לנתקו ולהביאו אצלו אינה מגורשת ואם לאו מגורשת [6] התם כריתות בעינן וליכא הכא נתינה בעינן והא איכא אמר רבא [7] אם היתה טלית מוזהבת חולקין פשיטא לא צריכא דקאי דהבא בי מצעי הא נמי פשיטא לא צריכא דמיקרב לגבי דחד מהו דתימא [8] דא"ל פלוג הכי קמ"ל דא"ל מאי חזית דפלגת הכי פלוג הכי: ת"ר [9] שנים אדוקין בשטר מלוה אומר שלי הוא ונפל ממני ומצאתיו ולוה אמר [10] שלך הוא ופרעתיו לך יתקיים השטר בחותמיו דברי רבי רשב"ג אומר יחלוקו נפל ליד דיין לא יוציאו עולמית ר' יוסי אומר הרי הוא בחזקתו אמר מר יתקיים השטר בחותמיו וגבי ליה מלוה כוליה ולית ליה מתני' שנים אוחזין כו' אמר רבא אמר רב נחמן [2] במקוים דברי הכל יחלוקו כי פליגי בשאינו מקוים רבי סבר [11] למודה בשטר שכתבו צריך לקיימו ואי מקוים ליה פליג ואי לא מקוים ליה לא פליג מאי טעמא חספא בעלמא הוא מאן קא משוי ליה להאי שטרא לוה הא קאמר דפריע ורבי שמעון בן גמליאל סבר מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו ואע"ג דלא מקוים ליה יחלוקו נפל ליד דיין לא יוציאו עולמית

מאי

[1] בכורות נח:), [2] שם יא., [3] ב"ק סה: סט. ע. קדושין נב., [4] ניעין עח., [5] נקמן מ., [6] (נקמן קז.), [7] ב"ב קנ., [8] [שני וכן איתא בהרי"ף והרא"ש וברא"ש אאלן האלפסי איתא שלך היה ופרעתיו לך], [9] ב"ב קנ. ודף קנד. מכובות יט. שבת עח: [נקמן עב:], [10] [דף ו:], [11] [כלים פכ"ז מ"ב], [12] [ע"ב], [13] [ע"ל כדפרשיתי], [14] [ועי' בתוס' שם ד: ד"ה ופוקה וע"ע איטוב מוס' יא. ד"ה שהיו], [15] ר"מ מ"ז,

תורה אור השלם

1 וְכָל מַעֲשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשֵּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַיהוָה:

ויקרא כז לב

2 וואת לַפְּנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקַיֵּם כָּל דָּבָר שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל:

רות ד ז

גליון הש"ס

גמ' בבסותא מקרקעי. קשה לי הא עיקר המיליק בין מטלטלי למקרקעי דמטלטלין נגזלין ויקס ליה כרשותיה דגזלן מקרי אינו ברשותו דהנגזל אבל קרקע אינה נגזלת ולא קס כרשותיה דגזלן. ת"ל במטלטלין וגזל בלא קנין דלא קס כרשותיה דהנגזל ואינו מיחב בחזרתיתו ומדאיתא בב"ק עט ע"א בתמני' הוי כקרקע דמנחי כרשותיה דהנגזל. ות"ל הכא בבסותא דהגמילה בתה דאמר דידי הוא וליכא קנין יכול להקדישו וצ"ע: **שם** התם בריתות בעינן. עיין תוספות ל ע"ב תוס' ד"ה ואי וצ"ע: **רש"י** ד"ה דבמאן וכו' דבלי בעינן. עיין לקמן מז ע"א ותוס' ד"ה לאפוקי:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה מחוי נראה כו'. ב"ב והרמב"ם לא כתב כן אלא ע"י גלגול אבל לא"ם הוכיח כדברי תוס' ע"ש:

מוסף רש"י

עשרה ספק פטרי חמור. כגון שהיה לו עשר חמורות וילדי טולן זכר ונקבה. מפריש עליהן עשרה שיין. לאפקועי לאיקוריייהו, ומעשרן. לשין כשאר בהמות חולין, והן שלו. והמעשר קרב שלמים והוא אוכלו כדין שאר מעשר בהמה (בכורות יא.). **גט בידה ומשיחה בידו.** שנתנו לה ולאם המשיחה עדיין בידו, תוכ שהגט קשור בו, ליל"ל בלע"ז (ניטין עח:). **יתקיים השטר בחותמיו.** וגובה ליה מלוה כוליה וכדמפרשינן טעמא לקמן (רשב"ם ב"ב קנ.).

ולית ליה מתני' שנים אוחזין כו'. יחלוקו, והכא נמי יגבה מלי מוב הכתוב בשטר ולא יומר (שם). **במקוים.** בהנפק, **דברי הכל יחלוקו.** מלי עלמא לא פליגי דפליגי בין שיהם כדין משנתינו דשנים אוחזין (שם). **ראי מקוים ליה פליג.** כלומר אז ים ממש דדברי רבנה ממנו אלי מוב בשבטר ואחרך פלגא יפסיד בשביל הפיקה הלוה שאחוק עמו בשטר (שם). **מודה בשטר שכתבו.** לוה שהוה בשטר שכתבו ועל פיו נתחמו העדים, אין צריך לקיימו. אין המלוה צריך לקיימו בעדים החתומים בו, שאין הלוה שוב נאמן לומר פרעתיו, ולא אמרינן בהאי הפה שאמר הוא הפה שהחתי, דמכיון שאמר בשר היה הרי הוחזק השטר, וכי אמר פרעתיו לא מהימנן, שהרי ביד המלוה הוא (כתובות יט.) מאחר שהלוה מודה בשטר חוב שהוציא עליו שטר אמת הוא, אין המלוה צריך לחזר אחר העדים החתומים בו ולהעיד על חתימתן ולקיימו (לקמן עב:) דכיון דמודה שכתבו ולוה בו הרי הוא כאילו קיימוהו חותמיו וגובה כל זמן שמוציאו (שבת עח.).

עין משפט נר מצוה

מא א מיי' פי"ב מהל' בכורים הלכה כג סמג עשין קמו:

מב ב מיי' פ"ו מהל' ערכין הל' כד סמג עשין קלב טוש"ע ח"מ סי' שנד סעיף ו וטוש"ע י"ד סי' רנח סעיף ז:

מג ג מיי' שם הל' כג סמג שם טוש"ע י"ד שם [רב אלפס כאן ובב"ק פ"ד דף כ.]

מד ד ה ו מיי' פ"ט מהל' טוען ונטען הל' ט י סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' קלח סעיף ג:

מה ז מיי' פ"ב מהלכות מכירה הל' ז סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קלה סעיף ד:

מו ח מיי' פ"ב מהלכות גירושין הל' טז סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלח סעיף ב:

מז ט י מיי' פ"ט מהל' טוען ונטען הל' י סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' קלח סעיף ג:

מח כ מיי' פי"ד מהל' מלוה ולוה הל' יד סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי' קה סעיף טו:

מט ל מיי' שם [והל' כ] וסמג שם טוש"ע ח"מ סי' פב סעיף ח:

לעזי רש"י

ברניי"ש [פירניי"ש]. חוטין תלויים בבד (טבעיים).

רבינו חננאל

ראשון ראשון נפטר. ובהדיא בבכורות פרק אחרון אמר רבא מנין הראוי פוטר. מאי הוי עלה דמסותא ת"ש מהא דאמר רב [נחמן] כל ממון שאינו יכול להוציאו בדיינין הקדישו אינו קדוש. הא יכול להוציאו אע"פ שלא הוציאו קדוש. ומקשי' עלה והאמר ר' יוחנן גזל ולא נתייאשו הבעלי' שניהן אינן יכולין להקדישו זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו. וקי"ל דלא מקשינן לא ממשנה ולא מברייתא ולא ממימרא אלא אם היא הלכה. ועוד לא דחאוה להא דר' יוחנן אלא פירקו על דבריו ואמר מי סברת מסותא מטלטלא היא וקשיא עליה הא דר' יוחנן לא כי קאמר רב [נחמן] כל ממון שאינו יכול להוציאו בדיינין וכו' האי ממון קרקע הוא וכיוצא בו האי מסותא מקרקעא הוא דקי"ל קרקע אינה נגזלת ולעולם ברשותיה דמרא קיימא הלכך אם יכול להוציאה בדיינין ברשותיה קיימא ושפיר קא מקדיש. האי דקתני שנים אדוקין בטלית זה נוטל עד מקום שידו מגעת הוה נוטל עד מקום שידו מגעת והשאר חולקין בשוה ובשבועה אוקימנא בשאדוקין בטלית עצמו ומתני' דקתני חולקין הטלית שני חצאין ונוטל כל אחד חציה בשאדוקין